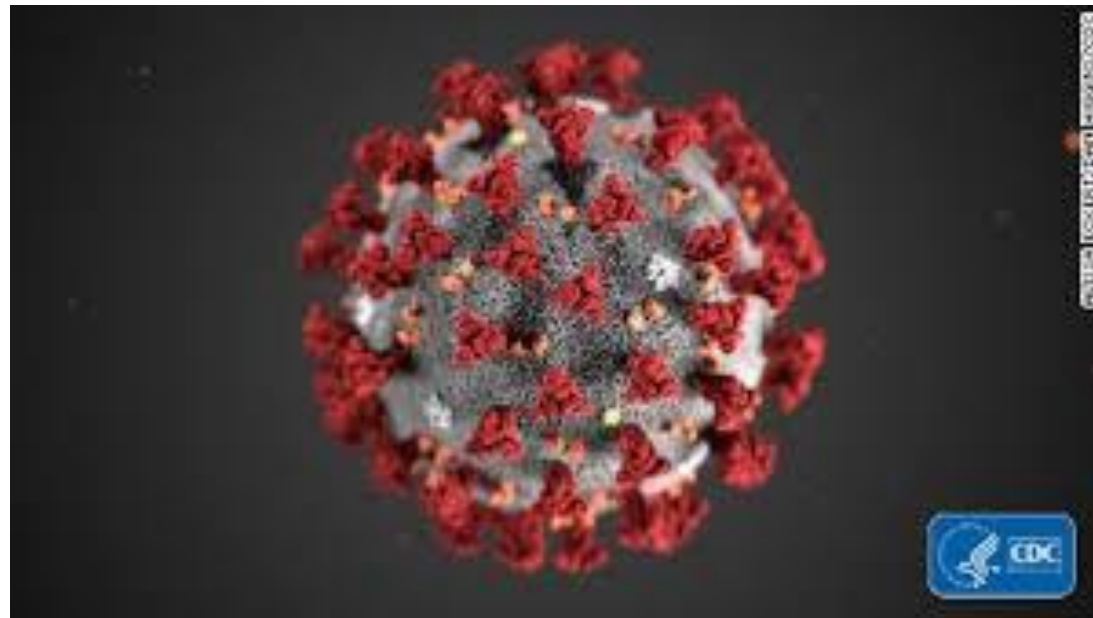

Sirach over het Coronavirus

Denk niet pas aan je gezondheid als je ziek bent.
(Sirach 18:19b)

Jezus Sirach

Lezing
voor de
Olterterperkring

2 maart 2020

dr. Sam Janse

Jezus Sirach-raam, Keulse Dom

George Eliot, *Adam Bede*

The book Adam most often read on a Sunday morning was his large pictured Bible, and this morning it lay open before him on the round white deal table in the kitchen;

And on some mornings, when he read in the Apocrypha, of which he was very fond, the son of Sirach's keen-edged words would bring a delighted smile, though he also enjoyed the freedom of occasionally differing from an Apocryphal writer. For Adam knew the Articles quite well, as became a good churchman.

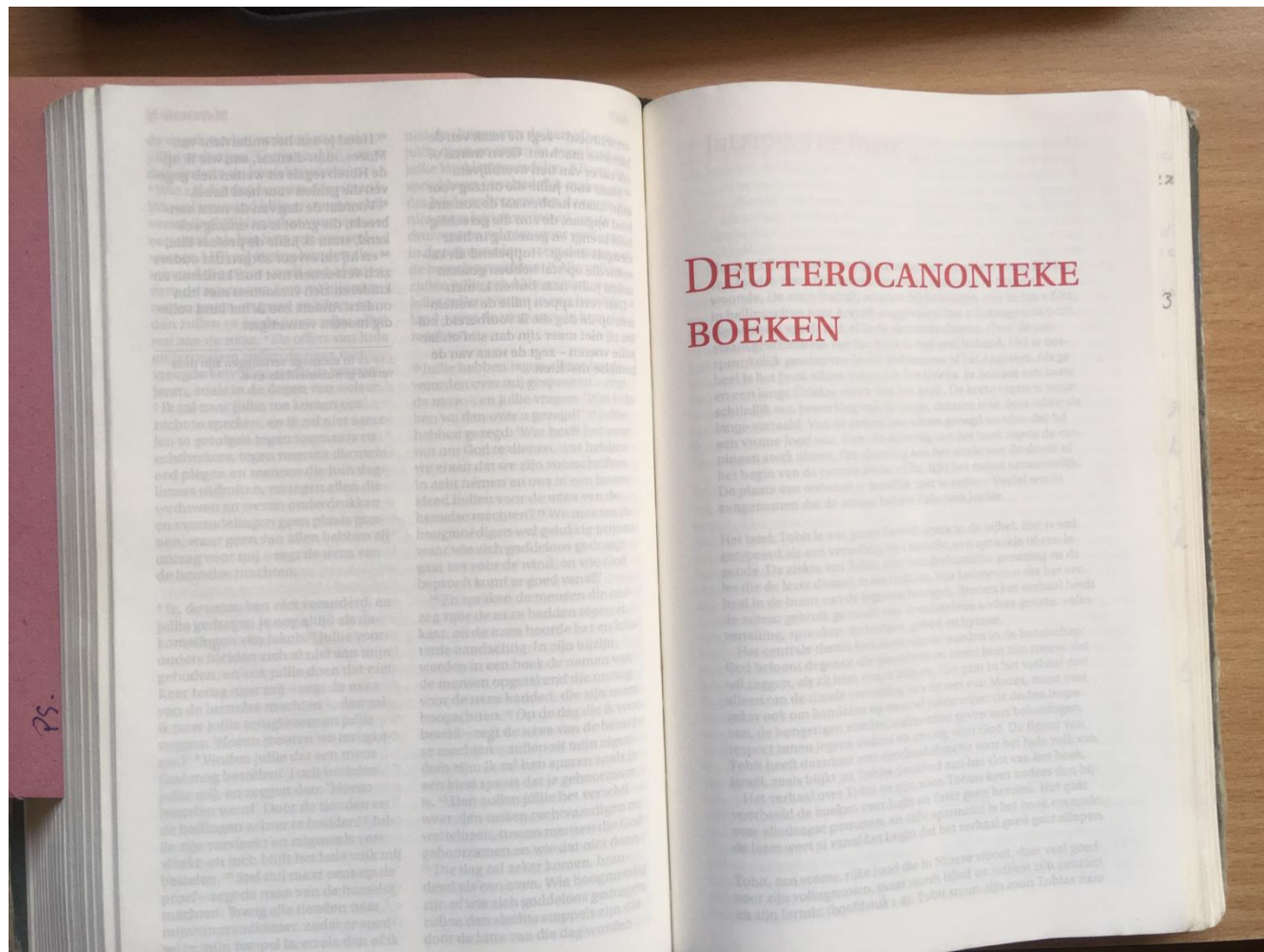
De Apocriefen

NBV met deuterocanonieke boeken

NBV met deuterocanonieke boeken

Verschillende namen

In de loop van de geschiedenis heeft het boek verschillende namen gekregen:

- Wijsheid van Jezus Sirach (WV, NBV)

Verschillende namen

In de loop van de geschiedenis heeft het boek verschillende namen gekregen:

- Wijsheid van Jezus Sirach (WV, NBV)
- Ecclesiasticus,
or the Wisdom of Jesus Son of Sirach (NRSV)

Verschillende namen

In de loop van de geschiedenis heeft het boek verschillende namen gekregen:

- Wijsheid van Jezus Sirach (WV, NBV)
- Ecclesiasticus,
or the Wisdom of Jesus Son of Sirach (NRSV)
- Das Buch Jesus Sirach (Luther 84)

Verschillende namen

In de loop van de geschiedenis heeft het boek verschillende namen gekregen:

- Wijsheid van Jezus Sirach (WV, NBV)
- Ecclesiasticus,
or the Wisdom of Jesus Son of Sirach (NRSV)
- Das Buch Jesus Sirach (Luther 84)

of:

- Ben Sira

In het Liedboek: Lied 704

Prijs nu de God van alles wat bestaat,
die overal grote daden verricht,
die ons vanaf de moederschoot verheft
en ons zijn barmhartigheid betoont.
Moge hij ons vreugde geven,
Israël vrede schenken in deze tijd,
zoals in de dagen van weleer.
Moge hij barmhartig voor ons zijn
en ons in deze tijd bevrijden. (Sir.50:22-24)

The image shows a page from a songbook with the title 'Dank, dank nu allen God' and the number '704' in the top right corner. The page contains musical notation on staves and Dutch lyrics. The lyrics are divided into three parts: 1. 'Dank, dank nu al - len God met hart en mond en han - den, die gro - te din - gen doet hier en in al - le lan - den, die ons van kinds-been aan, ja, van de moe-der-schoot, zijn va - der - lij - ke hand en trou - we lief - de bood,' 2. 'Die eeuwig rijke God moge ons reeds in dit leven een vrij en vrolijk hart en milde vrede geven. Die uit genade ons behoudt te allen tijd, is hier en overal een helper die bevrijdt.' 3. 'Lof, eer en prijs zij God die troont in 't licht daarboven. Hem, Vader, Zoon en Geest moet heel de schepping loven. Van Hem, de ene Heer, gaf het verleden blijk, het heden zingt zijn eer, de toekomst is zijn rijk.' At the bottom, it says 'tekst Martin Rinckart - 'Nun danket alle Gott' vertaling Jan Wit melodie Johann Crüger' and 'GETIJDEN VAN HET JAAR - Trinitatis'.

Dank, dank nu allen God 704

1 Dank, dank nu al - len God
met hart en mond en han - den,
die gro - te din - gen doet
hier en in al - le lan - den,
die ons van kinds-been aan,
ja, van de moe-der-schoot,
zijn va - der - lij - ke hand
en trou - we lief - de bood,

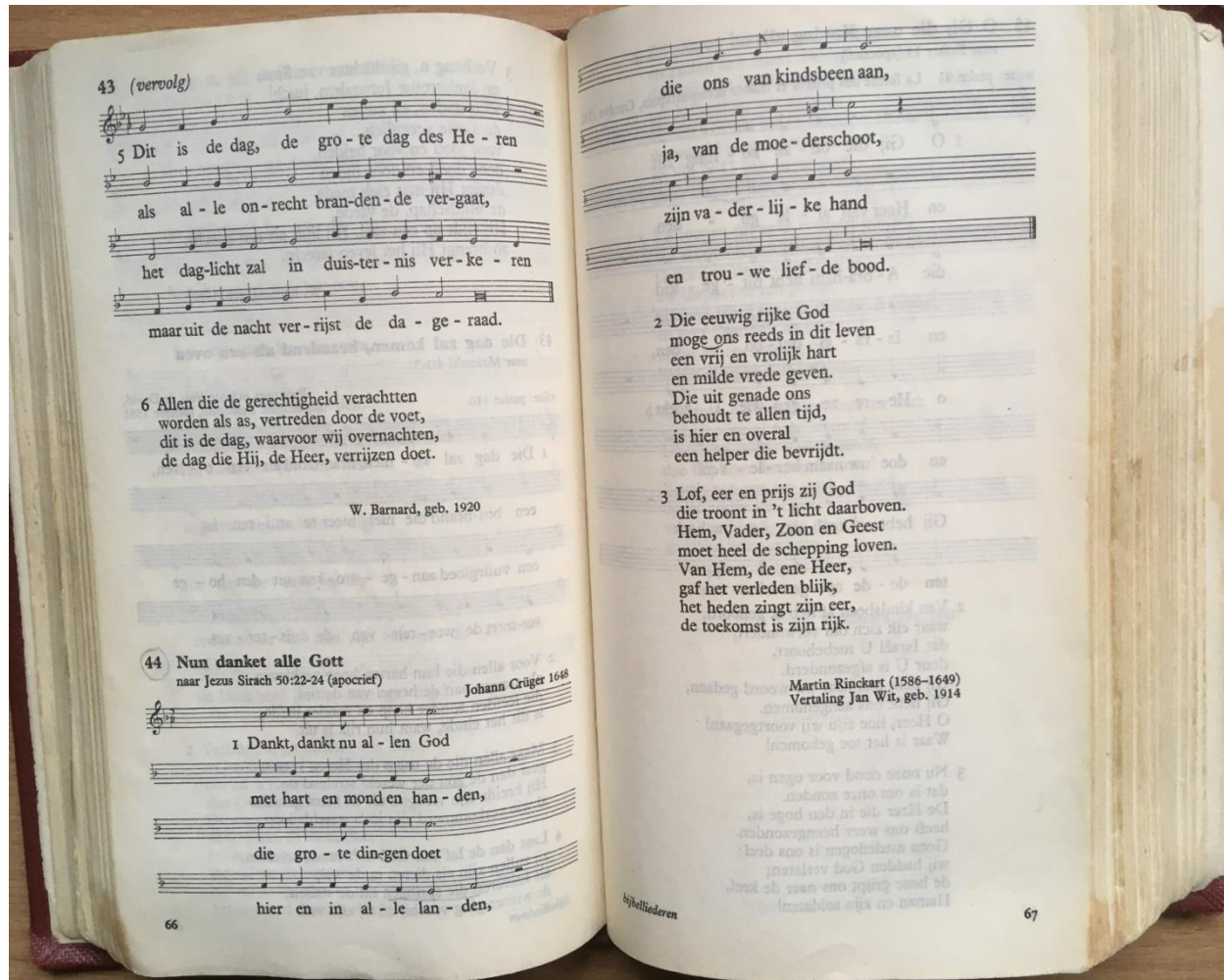
2 Die eeuwig rijke God
moge ons reeds in dit leven
een vrij en vrolijk hart
en milde vrede geven.
Die uit genade ons
behoudt te allen tijd,
is hier en overal
een helper die bevrijdt.

3 Lof, eer en prijs zij God
die troont in 't licht daarboven.
Hem, Vader, Zoon en Geest
moet heel de schepping loven.
Van Hem, de ene Heer,
gaf het verleden blijk,
het heden zingt zijn eer,
de toekomst is zijn rijk.

tekst Martin Rinckart - 'Nun danket alle Gott'
vertaling Jan Wit
melodie Johann Crüger

1183 GETIJDEN VAN HET JAAR - Trinitatis

Oude Liedboek: Lied 44

Een leerhuis in Jeruzalem?

Kom naar mij toe, onwetenden,
en vestig je in mijn leerhuis.

(51:23)

Jesus Ben Sirach, 1860 houtsnede van Julius Schnorr von Karolsfeld (lutheraan)

Een paar proeven van wijsheid

Bijbelse rebus

Ca 1751

Een paar proeven van wijsheid

Ik leef liever samen met een leeuw en een draak
dan met een kwaadaardige vrouw (25:16).

Een paar proeven van wijsheid

Een paar proeven van wijsheid

Wie zijn zoon liefheeft geeft hem regelmatig met de stok,

en uiteindelijk zal hij vreugde in hem vinden

(25:1)

Een paar proeven van wijsheid

Wees meteen bereid tot luisteren,
maar neem de tijd voor je antwoord

(5:11)

Een paar proeven van wijsheid

Begeef je onder oude mensen,
hang aan de lippen van de wijzen onder hen.

(6:34)

Een paar proeven van wijsheid

Wie zijn huis bouwt met geleend geld,
is als iemand die stenen voor zijn graf verzamelt,
(21:8)

Een paar proeven van wijsheid

Wie slecht is voor zichzelf, voor wie zal hij goed zijn?

Hij verheugt zich niet eens over zijn eigen bezit.
(14:5)

Een paar proeven van wijsheid

Bereid je voor als je moet spreken, dan wordt er naar je geluisterd,

ga bij jezelf te rade voordat je antwoordt.

(33:4)

Een paar proeven van wijsheid

Wie met geweld zijn recht wil laten gelden,
is als een eunuch die een meisje wil ontmaagden.

(20:4)

Een paar proeven van wijsheid

Muziek terwijl je samen wijn drinkt,
is als een zegel van granaat op een gouden sieraad.
(32:5)

De Griekse tekst (Sinaiticus)

Word Study Tool

exsinaiticus.org/en/manuscript.aspx?book=31&chapter=3&lid=en&side=r&zoomSlide

sinaiticus

Codex Sinaiticus

Contact | Copyright | Sitemap

Advanced search →

HOME ABOUT CODEx SINAITICUS ABOUT THE PROJECT SEE THE MANUSCRIPT GO TO: (Book)

choose a passage: Sirach Chapter 3 Verse 1

choose a page: Quire: 68 Folio: 2

display options: ☒ Image ☒ Translation ☒ Transcription ☒ Physical Description

Sirach, 1:18 - 3:1 library: BL folio: 161 scribe: A

Image Standard Light Raking Light

Transcription view by verse view by page

20 ανῦψωσεν
ρίζα σοφίας · φοβείσθαι τον κν
και οι κλαδοι αυτης · μακρομερευουσιν
22 ου δυνησεται θυμος αδικος · δικαιωθηναι
η γαρ οργη του θυμου · πτωσις αυτω
23 εως καιρου ανθεζεται · μακροθυμος
και ὑστερον αυτω αναδωσει ·
ευφροσυνην
24 εως καιρου · καρυσει τους λογους αυτου ·
και χλη πολλων · εκδιγησεται
και συνεσιν αυτου ·

Translation Русский Ελληνικό Deutsch English

No english translation available.

Bericht van de kleinzoon over zijn grootvader Jezus

Door de Wet, de Profeten en de andere, latere geschriften is ons veel waardevols geschonken; vanwege deze boeken moet men Israël prijzen om zijn onderricht en wijsheid. Degenen die ze lezen moeten niet alleen zelf inzicht verwerven, maar als liefhebbers van studie ook anderen ten dienste staan, zowel in woord als geschrift. Daarom voelde **mijn grootvader Jezus**, die de Wet, de Profeten en de andere geschriften van onze voorouders diepgaand had bestudeerd en daarin een grondig inzicht had verworven, de drang om ook zelf iets te schrijven dat lering en wijsheid bevatte. Hij stelde zich ten doel dat liefhebbers van studie, eenmaal vertrouwd met zijn geschrift, nog meer volgens de wet zouden leven.

(Voorwoord)

Bericht van de kleinzoon over zijn grootvader Jezus

U wordt dus uitgenodigd dit geschrift met welwillende aandacht te lezen en er begrip voor te hebben als er passages zijn waarvan blijkt dat wij ze niet goed hebben weergegeven, ondanks de toewijding waarmee wij de vertaling hebben gemaakt. Want wanneer men uit het Hebreeuws vertaalt, kan de betekenis van het origineel niet volledig recht worden gedaan. Er is een niet gering verschil tussen de vertaling en het oorspronkelijke werk, niet alleen bij dit werk, maar ook bij de Wet zelf, de Profeten en de andere geschriften.

(Voorwoord)

De Hebreeuwse tekst

Ben Ezra synagoge

In Oud-Caïro

De Hebreeuwse tekst

Uit de Genizah van de
Ben Ezra synagoge

3:6; 3:8-4:10
(Cambridge)

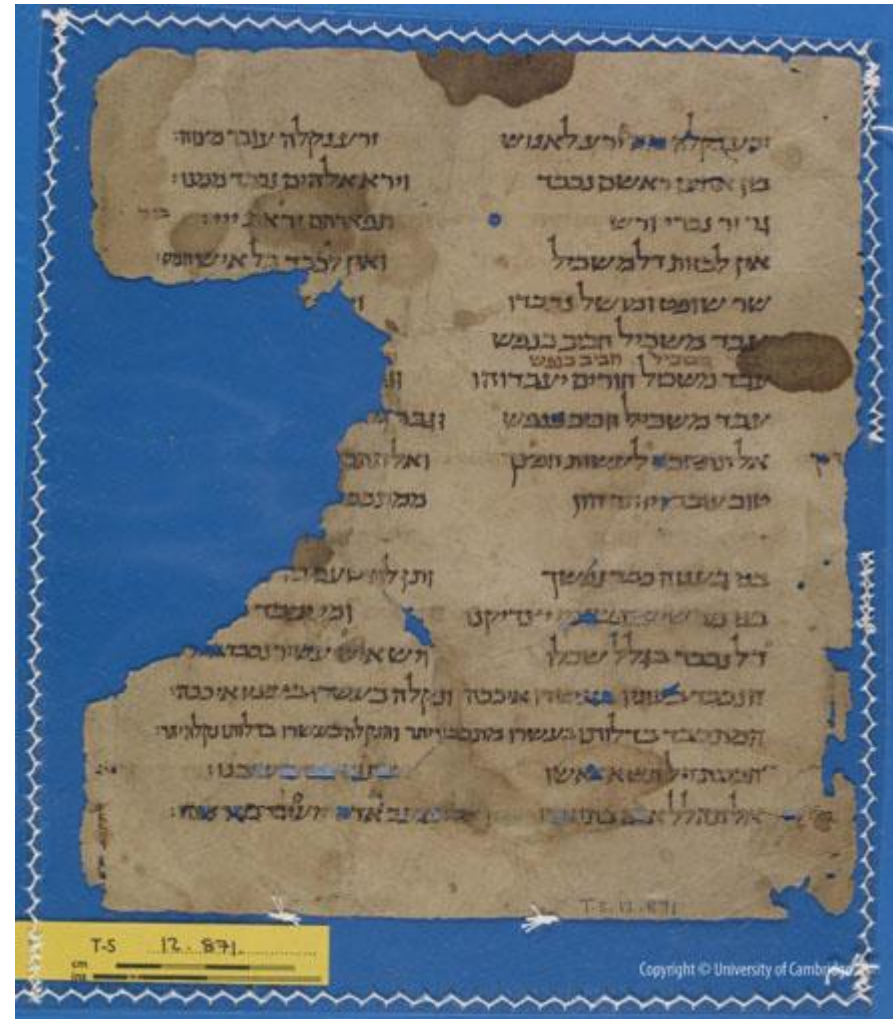

De Hebreeuwse tekst

Uit de Genizah van de
Ben Ezra Synagoge

10:19-11:2

(Cambridge)

De Hebreeuwse tekst

Solomon Schechter bij de
bestudering van de
tekstfragmenten uit de
Genizah van Caïro

De Hebreeuwse tekst

Qumran grot 11 was afgesloten tot 1956, vandaar dat de rollen in goede toestand zijn.

De Hebreeuwse tekst

De belangrijkste vondst is gedaan in Masada (1964)
door Yigal Yadin:

De Hebreeuwse tekst

De belangrijkste vondst is gedaan in Masada (1964)
door Yigal Yadin:

N.B.

Teksten uit de Geniza van Caïro: ca. 1000 nC

De Hebreeuwse tekst

De belangrijkste vondst is gedaan in Masada (1964)
door Yigal Yadin:

N.B.

Teksten uit de Geniza van Caïro: ca. 1000 nC

Teksten uit Masada: tussen 100-75 vC

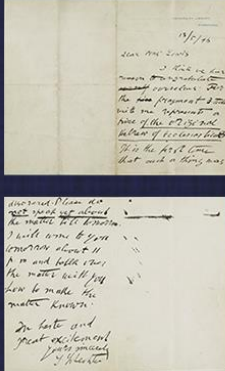
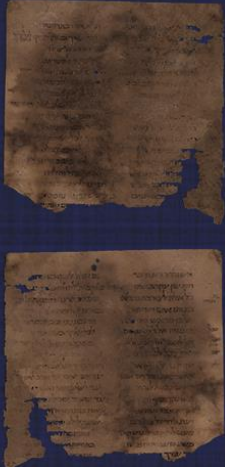
De Hebreeuwse tekst

Digitale hulpmiddelen:

THE BOOK OF BEN SIRA ספר בן סירא

Welcome to www.bensira.org, the website devoted to the ancient and medieval Hebrew manuscripts of the book of Ben Sira. These documents, which are housed in Cambridge, Oxford, London, Paris, New York, Los Angeles, and Jerusalem, are here presented in a single platform, to allow the scholar and the interested layperson to view these precious texts. To learn more about the remarkable recovery of the once-lost Hebrew original of Ben Sira, and its presentation at our website, click on ['Introduction'](#). To proceed directly to the images of the disparate manuscripts, click on ['View the Manuscripts'](#). We invite you to explore, peruse the website, and learn more about the book of Ben Sira, its contents, and its textual history.

[Introduction](#)

The handwritten note from Solomon Schechter to Agnes Lewis, dated 13 May 1896,

Korte en lange tekst

- 4 De wijsheid is vóór alles geschapen,
inzicht en begrip bestonden al voor de tijd begon.
- 5 *De bron van de wijsheid is het woord van God in de hoogste
hemel,
haar wegen zijn de eeuwige geboden.*
- 6 De wortel van de wijsheid, voor wie werd hij blootgelegd,
haar diep doordachte daden, wie kent ze?
- 7 *De kennis van de wijsheid, aan wie werd ze geopenbaard,
de rijke ervaring die ze biedt, wie heeft die verworven?*
- 8 Slechts één is wijs en ontzagwekkend:
hij die zit op zijn troon.

Korte en lange tekst

Theologische verschuivingen:

Geef, neem en geniet,

want in het dodenrijk zijn geen genoegens.
(14:16; korte tekst)

Korte en lange tekst

Theologische verschuivingen:

Geef, neem en geniet,

want in het dodenrijk zijn geen genoegens.
(14:16; korte tekst)

Kennis van zijn geboden voedt op tot het leven,

*wie hem behaagt plukt de vruchten van de boom
der onsterfelijkheid. (19:19 lange tekst).*

Historische achtergrond

- 515 vC tempel herbouwd

Historische achtergrond

- 515 vC tempel herbouwd
- 333 slag aan de Isis; Darius verslagen

Historische achtergrond

- 515 vC tempel herbouwd
- 333 slag aan de Isis; Darius verslagen
- 323 Alexander de Grote sterft.

Historische achtergrond

- 515 vC tempel herbouwd
- 333 slag aan de Isis; Darius verslagen
- 323 Alexander de Grote sterft.
- 3e eeuw de Ptolemeeën (Egypte) heersen over Judea

Historische achtergrond

- 515 vC tempel herbouwd
- 333 slag aan de Isis; Darius verslagen
- 323 Alexander de Grote sterft.
- 3^e eeuw de Ptolemeeën (Egypte) heersen over Judea
- 2^e eeuw de Seleuciden (Syrië) heersen over Judea

Historische achtergrond

- 515 vC tempel herbouwd
- 333 slag aan de Isis; Darius verslagen
- 323 Alexander de Grote sterft.
- 3e eeuw de Ptolemeeën (Egypte) heersen over Judea
- 2e eeuw de Seleuciden (Syrië) heersen over Judea
- 167 de ‘gruwel der verwoesting’

Historische achtergrond

- 515 vC tempel herbouwd
- 333 slag aan de Isis; Darius verslagen
- 323 Alexander de Grote sterft.
- 3e eeuw de Ptolemeeën (Egypte) heersen over Judea
- 2e eeuw de Seleuciden (Syrië) heersen over Judea
- 167 de ‘gruwel der verwoesting’
- 164 inwijding van de tempel

Historische achtergrond

- 515 vC tempel herbouwd
- 333 slag aan de Isis Darius verslagen
- 323 Alexander de Grote sterft.
- 3e eeuw de Ptolemeeën (Egypte) heersen over Judea
- 2e eeuw de Seleuciden (Syrië) heersen over Judea
- 167 de ‘gruwel der verwoesting’
- 164 inwijding van de tempel
- 63vC Pompeius neemt Jeruzalem in.

Historische achtergrond

- 515 tempel herbouwd
- 333 slag aan de Isis Darius verslagen
- 323 Alexander de Grote sterft.
- 3e eeuw de Ptolemeeën (Egypte) heersen over Judea
- 2e eeuw de Seleuciden (Syrië) heersen over Judea
- **ca 190 Ontstaanstijd van het boek Jezus Sirach**
- 167 de ‘gruwel der verwoesting’
- 164 inwijding van de tempel
- 63vC Pompeius neemt Jeruzalem in.

Apocriefe of deuterocanonieke boeken

- Protestanten: apocriefe boeken

Apocrief (Grieks): *verborgen*

Apocriefe of deuterocanonieke boeken

- Protestanten: apocriefe boeken
- Rooms-Katholieken: deuterocanonieke boeken

Welke boeken?

- Tobit

Welke boeken?

- Tobit
- Judit

Welke boeken?

- Tobit
- Judit
- Ester (Grieks)

Welke boeken?

- Tobit
- Judit
- Ester (Grieks)
- 1 Makkabeeën

Welke boeken?

- Tobit
- Judit
- Ester (Grieks)
- 1 Makkabeeën
- 2 Makkabeeën

Welke boeken?

- Tobit
- Judit
- Ester (Grieks)
- 1 Makkabeeën
- 2 Makkabeeën
- Wijsheid

Welke boeken?

- Tobit
- Judit
- Ester (Grieks)
- 1 Makkabeeën
- 2 Makkabeeën
- Wijsheid
- Jezus Sirach

Welke boeken?

- Tobit
- Judit
- Ester (Grieks)
- 1 Makkabeeën
- 2 Makkabeeën
- Wijsheid
- Jezus Sirach
- Baruch

Welke boeken?

- Tobit
- Judit
- Ester (Grieks)
- 1 Makkabeeën
- 2 Makkabeeën
- Wijsheid
- Jezus Sirach
- Baruch
- Brief van Jeremia

Welke boeken?

- Tobit
- Judit
- Ester (Grieks)
- 1 Makkabeeën
- 2 Makkabeeën
- Wijsheid
- Jezus Sirach
- Baruch
- Brief van Jeremia
- Toevoegingen aan Daniël

Welke boeken?

- Tobit
- Judit
- Ester (Grieks)
- 1 Makkabeeën
- 2 Makkabeeën
- Wijsheid
- Jezus Sirach
- Baruch
- Brief van Jeremia
- Toevoegingen aan Daniël
 - Lied van de jongemannen

Welke boeken?

- Tobit
- Judit
- Ester (Grieks)
- 1 Makkabeeën
- 2 Makkabeeën
- Wijsheid
- Jezus Sirach
- Baruch
- Brief van Jeremia
- Toevoegingen aan Daniël
 - Lied van de jongemannen
 - Susanna

Welke boeken?

- Tobit
- Judit
- Ester (Grieks)
- 1 Makkabeeën
- 2 Makkabeeën
- Wijsheid
- Jezus Sirach
- Baruch
- Brief van Jeremia
- Toevoegingen aan Daniël
 - Lied van de jongemannen
 - Susanna
 - Bel en de draak

Welke boeken?

- Tobit
- Judit
- Ester (Grieks)
- 1 Makkabeeën
- 2 Makkabeeën
- Wijsheid
- Jezus Sirach
- Baruch
- Brief van Jeremia
- Toevoegingen aan Daniël
 - Lied van de jongemannen
 - Susanna
 - Bel en de draak
- Gebed van Manasse

Wijsheidsliteratuur

In het O.T. is er meer wijsheidsliteratuur:

Wijsheidsliteratuur

In het O.T. is er meer wijsheidsliteratuur:

- Spreuken

‘Vertrouw op de HEER met heel je hart, steun niet op eigen inzicht.’;
3:5

Wijsheidsliteratuur

In het O.T. is er meer wijsheidsliteratuur:

- Spreuken

‘Vertrouw op de HEER met heel je hart, steun niet op eigen inzicht.’;
3:5

- Prediker

‘Alle rivieren stromen naar de zee, toch raakt de zee niet vol.’; 1:7

Wijsheidsliteratuur

In het O.T. is er meer wijsheidsliteratuur:

- Spreuken

‘Vertrouw op de HEER met heel je hart, steun niet op eigen inzicht.’;
3:5

- Prediker

‘Alle rivieren stromen naar de zee, toch raakt de zee niet vol.’; 1:7

- Job

‘Het is niet aan de mens het tijdstip te bepalen waarop God zijn
rechtsgeding begint.’; 34:23

De Wijsheid van Salomo

Ook het deuterocanonieke boek

Wijsheid van Salomo

hoort tot dit genre:

‘Schitterend en onvergankelijk is de wijsheid. Ze laat zich gemakkelijk zien aan wie haar liefheeft, ze laat zich vinden door wie haar zoekt;’ (6:12)

Wijsheid als poëzie

In de Hebreeuwse poëzie rijmen de zinnen niet op elkaar, maar de gedachten:

⁶ De een zwijgt omdat hij geen antwoord heeft,
de ander zwijgt omdat hij zijn tijd kent.

(20:6)

Wijsheid als poëzie

In de Hebreeuwse poëzie rijmen de zinnen niet op elkaar, maar de gedachten:

- ⁶ De een zwijgt omdat hij geen antwoord heeft,
de ander zwijgt omdat hij zijn tijd kent.
- ⁷ Een wijs mens zwijgt tot het goede moment aanbreekt,
maar een domme protser verspeelt dat moment.

(20:6-7)

Wijsheid als poëzie

In de Hebreeuwse poëzie rijmen de zinnen niet op elkaar, maar de gedachten:

- ⁶ De een zwijgt omdat hij geen antwoord heeft,
de ander zwijgt omdat hij zijn tijd kent.
- ⁷ Een wijs mens zwijgt tot het goede moment aanbreekt,
maar een domme protser verspeelt dat moment.
- ⁸ Wie er maar op los praat wordt verafschuwd,
wie macht naar zich toetrekt wordt gehaat.

(20:6-8)

De wijsheid begint bij God

Alle Weisheit ist bey
Gott dem Herren...
(1:1)
anoniem 1654

De wijsheid

Wijsheid komt van de Heer

[1] ¹ Alle **wijsheid** komt van de Heer

en is bij hem tot in eeuwigheid.

² De zandkorrels aan de zee, de druppels van de regen
en de dagen van de eeuwigheid, wie kan ze tellen?

³ De hoogte van de hemel, de breedte van de aarde,
de oervloed en de **wijsheid**, wie kan ze meten?

⁴ De **wijsheid** is vóór alles geschapen,
inzicht en begrip bestonden al voor de tijd begon.

⁵ *De bron van de **wijsheid** is het woord van God in de hoogste hemel,
haar wegen zijn de eeuwige geboden.*

⁶ De wortel van de **wijsheid**, voor wie werd hij blootgelegd,
haar diep doordachte daden, wie kent ze?

⁷ *De kennis van de **wijsheid**, aan wie werd ze geopenbaard,
de rijke ervaring die ze biedt, wie heeft die verworven?*

⁸ Slechts één is **wijs** en ontzagwekkend:
hij die zit op zijn troon.

⁹ De Heer zelf heeft de **wijsheid** geschapen,
hij heeft haar gezien en uitgemeten,
haar over heel zijn schepping uitgestort.

¹⁰ Al wat leeft heeft hij in haar laten delen,
en hij schenkt haar aan wie hem liefheeft.
*De liefde voor God is eerbiedwaardige **wijsheid**
voor hen aan wie hij zich kenbaar maakt;
hij geeft **wijsheid** aan wie ontzag voor hem heeft.*

Een internationale wereld

Sirach heeft gereisd:

‘Op mijn reizen heb ik veel gezien,
ik weet meer dan ik kan vertellen’. (34:12)

Een internationale wereld

Sirach heeft gereisd:

Op mijn reizen heb ik veel gezien,
ik weet meer dan ik kan vertellen. (34:12)

Toen ik nog jong was, voordat ik ging reizen,
zocht ik in mijn gebeden openlijk naar wijsheid.
(51:13)

De schone Sofia

De wijsheid is een vrouw:

De wijsheid verhoogt de eer van haar kinderen
en is wie haar zoekt tot steun.

Wie haar bemint bemint het leven,
wie haar in alle vroegte zoekt wordt van vreugde vervuld (4:11-12).

De schone Sofia

De wijsheid is een vrouw:

De wijsheid verhoogt de eer van haar kinderen
en is wie haar zoekt tot steun.

Wie haar bemint bemint het leven,
wie haar in alle vroegte zoekt wordt van vreugde vervuld (4:11-12).

Vgl. Spr. 9:1:

Vrouwe Wijsheid bouwt haar huis,
Dwaasheid breekt het hare eigenhandig af.

Praktische wijsheid

Bijv. tafelmanieren:

¹⁶Eet wat je is voorgezet als een fatsoenlijk mens,
wees geen veelvraat, wek geen weerzin op.

¹⁷Wees zo welgemanierd als eerste op te houden,
wees geen gulzigaard, geef geen aanstoot.

¹⁸En als je met velen aan tafel zit,
tast dan niet als eerste toe.

Praktische wijsheid

Omgang met je slaven

³¹ Heb je een slaaf, behandel hem dan als jezelf, want je hebt hem met je zuurverdiende geld gekocht.

Heb je een slaaf, behandel hem dan als een broer, want je hebt hem nodig als jezelf.

³² Als je hem kwaad doet en hij gaat ervandoor,

³³ waar zul je hem dan zoeken?

Ook een arts heb je nodig

Over de arts:

- ¹² Laat de dokter zijn werk doen, ook hij is door de Heer geschapen,
houd hem niet op een afstand, ook hij is nodig.
- ¹³ De goede afloop ligt soms in zijn handen;
- ¹⁴ ook hij bidt tot de Heer
dat hij hem de weg naar genezing wijst
en het leven redt. (38:12-14)

Wijsheid en heilsgeschiedenis

In Spreuken en Prediker is niets te vinden over de heilsgeschiedenis van God met Israël (aartsvaders, uittocht, intocht etc).

Wijsheid en heilsgeschiedenis

In Spreuken en Prediker is niets te vinden over de heilsgeschiedenis van God met Israël (aartsvaders, uittocht, intocht etc).

In Jezus Sirach wel:

hst. 43:33b-50:24

Wijsheid en heilsgeschiedenis

34:33b Hier volgt een lofzang op de voorvaders.

44:1 Laat ons de beroemde mannen prijzen,
Onze voorvaders, generatie na generatie.

Wijsheid en heilsgeschiedenis

Abraham, Isaak en Jakob

Elia en Elisa

Mozes en Aäron

Hizkia en Jesaja

Pinechas

Josia en Jeremia

Jozua en Kaleb

Ezechiël en de twaalf profeten

De rechters

Zerubbabel, Jozua en Nehemia

Natan en David

Henoch, Jozef, Sem en Adam

Salomo, Rechabeam en Jerobeam

Simon de hogepriester

Jezus Sirach en Jezus van Nazaret

Wijs een bedelaar in nood niet af,
keer een arme niet de rug toe. (4:4)

Stapel in je schatkamer aalmoezen op,
ze zullen je uit alle ellende redden. (29:12)

vgl.

...ga naar huis, verkoop alles wat u hebt en geef het geld aan de armen, dan zult u een schat in de hemel bezitten (Mar. 10:21)

Jezus Sirach en Jezus van Nazaret

Ook wrok en woede zijn afschuwelijk,
een zondig mens geeft eraan toe.

- [28] ¹ Wie wraak neemt zal de wraak van de Heer ondervinden,
de Heer zal zijn zonden niet vergeten.
- ² Vergeef je naaste het onrecht dat hij deed,
dan worden, als je bidt, ook jou je zonden vergeven.
- ³ Hoe kan een mens die woede koestert tegen een ander
bij de Heer om verzoening vragen?
- ⁴ Hoe kan een mens die geen erbarmen heeft met een ander
om vergeving voor zijn eigen zonden bidden?
- ⁵ Je bent maar een mens: als je in je woede volhardt,
wie zal dan je zonden vergeven?

Jezus Sirach en Jezus van Nazaret

Sirachs ethiek blijft realistisch:

Help je naaste naar vermogen,
maar pas op: stort je niet in het ongeluk. (29:20)

Jezus Sirach en Jezus van Nazaret

Hier gaat Jezus Sirach minder ver dan Jezus van Nazaret:

4 Geef aan vrome mensen, help geen zondaars.

5 Doe goed aan wie bescheiden is, geef niet aan een goddeloze,
voed hem niet, anders krijgt hij macht over je.

Al het goede dat je voor hem doet, krijg je als kwaad dubbel terug.

6 Want ook de Allerhoogste haat zondaars,

7 de goddelozen straft hij,

hij houdt hen in het oog tot de dag dat hij hen straft.

7 Geef aan een goed mens, help een zondaar niet. (12:4-7)

Factoren bij de canonvorming

- In elke religie wordt de canon van heilige boeken een keer afgesloten

Factoren bij de canonvorming

- In elke religie wordt de canon van heilige boeken een keer afgesloten
- De taal speelde een rol: geen Griekse geschriften

Factoren bij de canonvorming

- In elke religie wordt de canon van heilige boeken een keer afgesloten
- De taal speelde een rol: geen Griekse geschriften
- Volgens de rabbijnen was de periode van de profetie afgesloten met de laatste schriftprofeten

Factoren bij de canonvorming

- In elke religie wordt de canon van heilige boeken een keer afgesloten
- De taal speelde een rol: geen Griekse geschriften
- Volgens de rabbijnen was de periode van de profetie afgesloten met de laatste schriftprofeten
- Afweging per boek: Judit te ‘feministisch’?

Factoren bij de canonvorming

- [illegible]

Factoren bij de canonvorming

- In elke religie wordt de canon van heilige boeken een keer afgesloten
- De taal speelde een rol: geen Griekse geschriften
- Volgens de rabbijnen was de periode van de profetie afgesloten met de laatste schriftprofeten
- Afweging per boek:
 - Judit te ‘feministisch’?
 - Susanna te anti-autoritair?
 - Hooglied vergeestelijkt

‘Waerschouwinge’ Statenvertalers

Waerfchouwinge
Aen de
L E S E R S
V A N D E
A P O C R Y P H E
B O E C K E N.

DE Schriften die van oudts by een gevoegt zijn gheweest in het Boeck ghenaemt *de BIBEL*, ofte, *de SCHRIFTVRE*, zijn tweederley: sommige zijn van Godt selve in-gegeven, 2. Tim. 3. vers 16. ende geschreven van de Heylige mannen Godts, namelijk, Propheten ende Apostelen, Ephes. 2. vers. 20. gedreven zijnde door den Gheest Gods, 2. Petr. 1. vers 21. die den Geest der waarheydt is, Ioan. 15. vers 26. ende capit. 16. vers 13. ende die derhalven Goddelicke Schriften zijn, ende van ongetwijfelde ende onseylbare waarheydt. Dese worden gemeynlick ghenaemt, met een Griecx woort, *CANONTKE BOECKEN*, om datse vervatten eenleere die *de Canon*, dat is, de Regel is van al het gene wy gelooven ende doen moeten ter saligheydt. Galat. 6. 16. Philip. 3. vers 16. ofte, om dat se staen in den *Canon*, dat is, in het Register der Goddelicke Boecken, het welck soo de Ioodsche, als de eerste Christelicke Kercke, alrijt ghehad heeft. *Athanas. in Synopsi.* Sommige zijn door eygen ingeven geschreven van menschen die in de leere dwalen konden: ende die des halven geen en reghen en konnen zijn van ons' gheloove ende wandel. Ende dese worden genaemt *APOCRYPHE BOECKEN*, dat is, *Verborgene*: ofte om dat se niet opentlick in de Ghemeynte en behooren ghelesen, maer veel eer verborgen te worden: ofte, om datse niet en zijn gheweest in de casse, daer in de Goddelicke Boecken van de Ioden bewaert ende verborgen wierden. Aengaende de Boecken des Nieuwen Testaments, die in den Bibel staen, hoewel eertijds sommighe byfondere Leeraers, doch sonder reden, ghetwijfelt hebben aen den Sendt-brief tot den Hebreen, den Sendt-brief Jacobi, den tweeden Sendt-brief Petri, den tweeden ende den derden Sendt-brief Joannis, den Sendt-brief Jude, ende de Openbaringhe Joannis, of dese oock Canonijke Boecken waren, soo is het nochtans dat de oude Christelicke kercken in 't ghemeyn daer aen noyt en hebben getwijfelt, ende en wort daer aen oock nu niet getwijfelt, maer worden alle voor Godlicke ende Canonijke Boecken van de geheele Christenheyt erkent ende ghehouden. Maer by de schriften des Ouden Testaments worden 'eenige boecken gestelt, die niet Canonijck en zijn, maer Apocryph: als daer zijn *het derde ende vierde boeck Esdras, de historie van Tobias, ende Judith, het boeck der Wysheit, Ecclesiasticus Iesu Syrach, seuen capittelen ghewoegt by het boeck van Eszra, het boeck van Baruch, ende de brief van Ieremias, eenige Aenhanghelen van het boeck Daniels, namelijk de Historie van Susanna, van Bel ende den Drack, het gebedt van Azarias, ende de lof-sanck der mede-gesellen Daniels in den vyerigen oven, het gebedt van Manasse, ende de dry boecken der Machabeen.* Dat dese schriften gheen Canonijke, maer Apocryphe Boecken zijn, blyckt klaerlick, om dat in de selve niet gespeurt noch gevonden en worden de ken-teekenen, waer door de Canonijke Boecken van andere onderkent ende onderscheyden worden. De ken-teekenen van een Canonijck schrift des Ouden Testaments zijn dese. Eertlick dat het geschreven zy van een Prophet: waerom de Canonijke Boecken des Ouden Testaments ghenaemt worden *de Prophetische Schriften.* Romeyn. capit. 16. vers 26. ende *het Prophetisch woordt.* 2. Petr. capit. 1. vers 19. Ende dat

Bezwaren van de Reformatie (S.V.)

De apocriefen zijn

Bezwaren van de Reformatie (S.V.)

De apocriefen zijn

- niet door een profeet geschreven

Bezwaren van de Reformatie (S.V.)

De apocriefen zijn

- niet door een profeet geschreven
- niet in het Hebreeuws geschreven

Bezwaren van de Reformatie (S.V.)

De apocriefen zijn

- niet door een profeet geschreven
- niet in het Hebreeuws geschreven
- niet door de Joden erkend

Bezwaren van de Reformatie (S.V.)

De apocriefen zijn

- niet door een profeet geschreven
- niet in het Hebreeuws geschreven
- niet door de Joden erkend
- historisch onbetrouwbaar (Judit)

Bezwaren van de Reformatie (S.V.)

De apocriefen zijn

- niet door een profeet geschreven
- niet in het Hebreeuws geschreven
- niet door de Joden erkend
- historisch onbetrouwbaar (Judit)
- In moreel opzicht twijfelachtig (Tobit)

Bezwaren van de Reformatie (S.V.)

De apocriefen zijn

- niet door een profeet geschreven
- niet in het Hebreeuws geschreven
- niet door de Joden erkend
- historisch onbetrouwbaar (Judit)
- In moreel opzicht twijfelachtig (Tobit)
- In dogmatisch opzicht bedenkelijk (2Makk. 12:45)

Onze aandacht waard?

Waarom verdienen de Apocriefen onze aandacht?

Onze aandacht waard?

Waarom verdienen de Apocriefen onze aandacht?

- De kloof tussen Maleachi (rond 475vC) en Matteüs is wel erg groot. N.B. Leven na dit leven

Onze aandacht waard?

Waarom verdienen de Apocriefen onze aandacht?

- De kloof tussen Maleachi (rond 475vC) en Matteüs is wel erg groot. N.B. Leven na dit leven
- We krijgen meer zicht op de boodschap van Jezus zelf.

Onze aandacht waard?

Waarom verdienen de Apocriefen onze aandacht?

- De kloof tussen Maleachi (rond 475vC) en Matteüs is wel erg groot. N.B. Leven na dit leven.
- We krijgen meer zicht op de boodschap van Jezus zelf.
- Concrete teksten van het NT worden soms pas vanuit de Apocriefen duidelijk.

Onze aandacht waard?

Waarom verdienen de Apocriefen onze aandacht?

- De kloof tussen Maleachi (rond 475vC) en Matteüs is wel erg groot. N.B. Leven na dit leven.
- We krijgen meer zicht op de boodschap van Jezus zelf.
- Concrete teksten van het NT worden soms pas vanuit de Apocriefen duidelijk.
- Veel kunst is zonder kennis van de Apocriefen onbegrijpelijk.

Onze aandacht waard?

Waarom verdienen de Apocriefen onze aandacht?

- De kloof tussen Maleachi (rond 475vC) en Matteüs is wel erg groot. N.B. Leven na dit leven.
- We krijgen meer zicht op de boodschap van Jezus zelf.
- Concrete teksten van het NT worden soms pas vanuit de Apocriefen duidelijk.
- Veel kunst is zonder kennis van de Apocriefen onbegrijpelijk.
- Deze teksten hebben een grote invloed op de wereldgeschiedenis gehad.

Onze aandacht waard?

Waarom verdienen de Apocriefen onze aandacht?

- De kloof tussen Maleachi (rond 475vC) en Matteüs is wel erg groot. N.B. Leven na dit leven.
- We krijgen meer zicht op de boodschap van Jezus zelf.
- Concrete teksten van het NT worden soms pas vanuit de Apocriefen duidelijk.
- Veel kunst is zonder kennis van de Apocriefen onbegrijpelijk.
- Deze teksten hebben een grote invloed op de wereldgeschiedenis gehad.
- Ze hebben een eigen boodschap en zeggingskracht.

Stellingen

- Het is een goede zaak dat protestanten ook een Bijbel hebben waarin de apocriefe of deuterocanonieke boeken staan.
- Het zou zinnig zijn als de apocriefe boeken ook op het leesrooster van de kerk en het NBG zouden komen.
- Het argument dat de kerk zich inzake de canon aan moet sluiten bij de synagoge is zwak.